

Projekt celovitega upravljanja in varstva medveda v severnih Dinaridih in Alpah - LIFE DINALP BEAR

Upravljanje populacije medveda (*Ursus arctos*) je zahtevno in terja posebne načine. Medved je namreč ena tistih evropskih prostoživečih živalskih vrst, s katero moramo ob sobivanju še posebno pozorno in premišljeno upoštevati njene ekološke značilnosti in biologijo, sicer lahko nastanejo (preveč)številni konflikti s človekom oziroma njegovimi dejavnostmi. Evropska komisija je zaradi čim boljšega upravljanja in varstva medveda v severnih Dinaridih in Alpah

odobrila raziskovalni projekt **Life DinAlp Bear**, ki bo potekal v obdobju 2014–2019. Koordinator je Zavod za gozdove Slovenije (ZGS), poleg več partnerjev iz Hrvaške, Avstrije in Italije pa v projektu sodelujeta tudi Univerza v Ljubljani (Biotehniška in Veterinarska fakulteta) ter inštitut ERICo Velenje. V projektnih aktivnostih bodo sodelovali tudi nekateri zunanji sodelavci, med najpomembnejše sodijo lovci.

Številni bralci ste že aktivno vključeni v aktivnosti tega projekta, predvsem v okviru neinvazivnega genetskega vzorčenja rjavega medveda, ki smo ga začeli opravljati v začetku letošnjega septembra. Oceno številčnosti populacije medveda smo na enak način ugotovili leta 2007 in takrat ste/smo lovci dokazali, da se znate/znamo dobro organizirati in pomembno prispevati k boljšemu upravljanju z medvedom v slovenskem prostoru. Z zdajšnjim vzorčenjem želimo po nekaj letih premora ponovno ugotoviti, kolikšna je trenutna številčnost naše medvedje populacije in kakšen je trend njenega razvoja v primerjavi s prejšnjimi podatki. Kakovostni, dovolj

Projekt prostorsko zajema območje vzhodnih Alp (rdeče obrobljeno) in severnih Dinaridov (vijolično obrobljeno) ter se razteza prek štirih držav: Italije, Avstrije, Slovenije in Hrvaške.

zanesljivi podatki o številčnosti so temelji upravljanja populacije medveda, ki so nujni tudi za določanje višine letnega odstrela. Enako kot pred osmimi leti bodo tudi tokrat glavni vir DNK (na podlagi katere prepoznamo posameznega medveda) medvedjih iztrebkov, ki jih bomo/boste uspeli zbrati na terenu. Pri tem ste/smo lovci v veliko pomoč. Na območju Dinaridov bo zbiranje medvedjih iztrebkov potekalo sistematično, na območju Alp, kjer je medvedov manj, pa priložnostno.

Lovskim družinam so projektni sodelavci z Biotehniške fakultete že dostavili potrebni material za zbiranje vzorcev iztrebkov. Vsak lovec, ki se je zanimal za sodelovanje, je od gospodarja ali starešine svoje lovske družine že prejel svoj paket s posodicami za vzorčenje in brošuro z navodili za odvzem vzorcev. Za razliko od leta 2007 je letos glavna novost, da vsak zbrani vzorec zapakirajte v priloženo kuverto s plačano poštnino in ga vrzite v najbližji poštni nabiralnik. Sestanki odgovorne institucije za izvedbo akcije zbiranja medvedjih iztrebkov s poklicnim osebjem v LPN bodo organizirani posebej, tako da bo na »območjih stalne prisotnosti medveda« zbiranje vzorcev zajeto celovito. Vsak vzorec bomo sproti vnesli v spletni portal (<http://medvedi.mbase.org>), prek katerega boste tudi lahko spremljali, kaj se dogaja z vašimi vzorci, in izvedeli, koliko ste jih zbrali v vsaki lovski družini/LPN, po končanih analizah pa tudi, koliko medvedov se je gibalo v vašem lovišču/LPN, kam so hodili, kateri so povzročali škodo ipd.

Lovci boste/bomo vključeni še v druge projektne aktivnosti, v katerih je vaše/naše sodelovanje nepogrešljivo. Nekatere LD oziroma LPN bodo v okviru projekta imele/a možnost sodelovati pri raziskavi učinkovitosti krmljenja medveda s t. i. živalskimi stranskimi proizvodi, z mrhovino (predvsem z ostanki povožene in uplenjene divjadi). Med številnimi lovci je namreč prepričanje, da so se težave z medvedmi v

zadnjem desetletju povečale ravno zaradi prepovedi krmljenja te vrste z ostanki domačih živali in posledične ukinitve mrhovišč. V okviru omenjene raziskave bomo ugotavljali, ali oziroma kako krmljenje z mrhovino vpliva na obnašanje medvedov in posledično vpliva na pojavljanje škode, na njihovo zahajanje v naselja in ali je (lahko) krma rastlinskega izvora enakovreden nadomestek mrhovini.

Prav tako bodo zainteresirane lovske družine lahko sodelovale v projektni akciji, ki bo promovirala turistične izdelke, povezane z opazovanjem in fotografiranjem medveda v njegovem naravnem okolju. *Ekoturizem* je razvijajoča se panoga, ki ima velike možnosti za lokalni razvoj (dopolnitev razvoju preostalih oblik turizma, gostinstva, infrastrukture) in je lahko pomemben dodatni vir prihodkov tudi za upravljavce lovišč. Poleg tega tovrstne aktivnosti pozitivno vplivajo na odnos lokalne skupnosti do te vrste, saj se ljudje začnejo zavedati prednosti, ki jih prinaša sobivanje z medvedom. V okviru projekta nameravamo pripraviti Smernice za odgovorno »rabo medvedov« v okviru ekoturizma, pripraviti izobraževalne seminarje za turistične vodnike in lovce ter vzpostaviti spletni portal za oglaševanje omenjenih storitev, prek katerega bodo zainteresirani uporabniki lažje navezali stik z odgovornimi ponudniki.

Poleg naštetih aktivnosti, v katerih bodo imeli lovci pomembno vlogo, bo delo v projektu osredotočeno še na naslednje:

– pripravo smernic za upravljanje rjavega medveda na čezmejni populacijski ravni (vključene Slovenija, Hrvaška, Avstrija, Italija) in na podlagi tega priprava akcijskega načrta, ki ga bo sprejela vlada RS,

– vzpostavitev spletnega portala (<http://medvedi.mbase.org>), namenjenega beleženju znakov prisotnosti medveda, beleženju podatkov o škodi od medveda, odvzemu medvedov, štetju medvedov na stalnih mestih štetja, telemetriji in vseh podatkov, ki jih beležimo v okviru dela na tem področju,

– iskanje možnosti za lažje sobivanje ljudi in medveda. Z namenom blaženja konfliktov bomo promovirali učinkovite oblike zaščite premoženja pred medvedmi; v Sloveniji bomo razdelili štirideset kompletov visokih električnih mrež

s pašnimi aparati za zaščito pašnih živali in čebelnjakov ter sto »medovarnih« kompostnikov, poskrbeli bomo tudi za zaščito najbolj izpostavljenih smetnjakov,

– preprečevanje prometnih nezgod z medvedmi in divjadjo; ob avtocestah bodo postavljene električne ograje, na mestih najpogostejših prehajanj medvedov prek prometnic pa odvrčalni in opozorilni sistemi,

– proučitev povezljivosti prostora za medvede in izdelava smernic za upoštevanje medvedov v primeru umeščanja novih (predvsem infrastrukturnih ali industrijskih) objektov v prostor.

Do konca projekta vas bomo prek sprotih člankov obveščali o naših aktivnostih in rezultatih projekta, posebno o tistih, ki so zanimivi tudi za lovce. Potek projekta lahko

Podrobneje o projektu

LIFE DINALP BEAR je obsežen mednarodni projekt, v katerem sodeluje devet partnerskih organizacij iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije in Italije. Prijavitelj in nosilec projekta je Zavod za gozdove Slovenije, od slovenskih inštitucij pa sodelujeta še ERICo Velenje, Inštitut za ekološke raziskave in Univerza v Ljubljani z Biotehniško fakulteto (Oddelek za biologijo in Oddelek za gozdarstvo) ter Veterinarsko fakulteto. Iz Hrvaške sta dva projektna partnerja, in sicer podjetje Avtocesta Rijeka–Zagreb ter Veterinarska fakulteta Univerze v Zagrebu. Poleg naštetih partnerjev v projektu sodelujejo še Inštitut za divje živali in ekologijo z Univerze za veterino na Dunaju (Avstrija), nevladna organizacija *Progetto Lince Italia*, Dežela Benečija (Oddelek za lov in ribolov) ter Avtonomna pokrajina Trento (Služba za gozdove in favno) – vsi trije iz Italije. Celotna vrednost projekta je ocenjena na nekaj manj kot šest milijonov evrov (slovenski del: 3,68 milijona evrov), od tega večino (68 %) stroškov poravnava Evropska komisija v okviru finančnega instrumenta LIFE+, 30 % sredstev zagotavlja Ministrstvo za okolje in prostor RS, približno 2 % pa so lastni deleži sodelujočih inštitucij.

Foto: S. Vesel

spremljate tudi na naši spletni strani (<http://dinalpbear.eu/sl/>), preko Facebooka (<https://www.facebook.com/dinalpbear>) in Twitterja (<https://twitter.com/dinalpbear>).

Če imate kakršno koli vprašanje v povezavi s projektom LIFE DINALP BEAR, smo dosegljivi tudi prek e-pošte (dinalpbear@gmail.com) ali po telefonu (01) 470 0067 – Matija Stergar, Zavod za gozdove Slovenije).

**Projekta skupina
LIFE DINALP BEAR**